

Dijital Çağda Bilgi Edinme Özgürlüğü ve Sansür

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

tonta@hacettepe.edu.tr

yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/

- İfade özgürlüğü
- Bilgi edinme özgürlüğü
- 5651 sayılı yasa
- Sansür
- Dijital yerliler, dijital göçmenler
- Sonuç

- Bilgi demokrasinin değer birimi, bilgili vatandaşlar da bir demokrasinin kale duvarlarıdır (Thomas Jefferson).

- kanaat özgürlüğü,
- bilgi ve düşünceleri araştırma ve edinme özgürlüğü,
- bilgi ve düşünceleri yayma özgürlüğü (AİHS)
- Demokratik bir toplumda düşünceler serbestçe tartışılacaksa insanların bilgiye erişimleri zorunludur.

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 50

Bilgi edinme özgürlüğü/
Haz. Yaşar Tonta, Ahmet Çelik. 1.bs.
Ankara:Türk Kütüphaneciler Derneği,
1996. 98 s.;24 cm.
(Türk Kütüphaneciler Derneği
Yayınları; 21) ISBN 975-7653-54-3

Yaman Akdeniz • Kerem Altıparmak

İnternet:

Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır

Türkiye'de İnternet İçerik Düzenlemesi
ve Sansüre İlişkin
Eleştirel Bir Değerlendirme

Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi, 05.05.2008 tarih ve 2008/402 nolu kararı

İHOP

İMAJ
YAYINEVİ

http://www.cyber-rights.org/reports/internet_yasak_siyah.pdf

5651 Sayılı Yasa

T.C. Resmî Gazete - Windows Internet Explorer

http://rega.basbakanlik.gov.tr/eskiler/2007/05/20070523-1.htm

File Edit View Favorites Tools Help

23 Mayıs 2007 ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 26530

KANUN

İNTERNET ORTAMINDA YAPILAN YAYINLARIN DÜZENLENMESİ VE BU YAYINLAR YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARLA MÜCADELE EDİLMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5651

Kabul Tarihi : 4/5/2007

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usûlleri düzenlemektir.

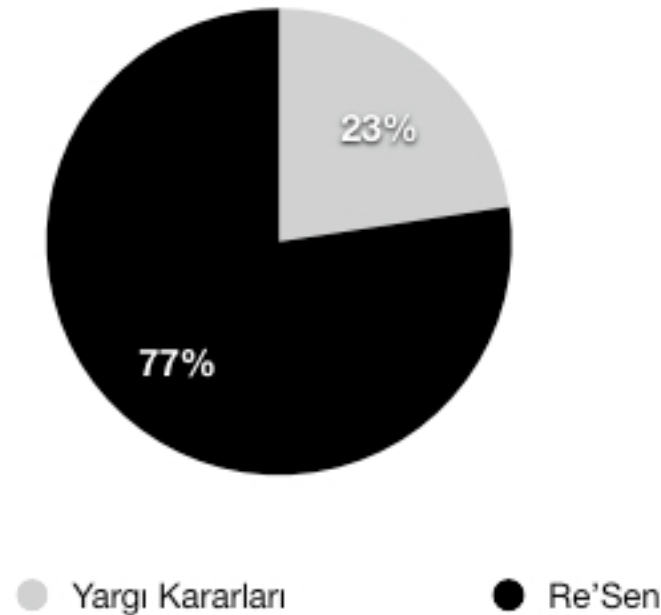
Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığını,
- b) Başkanlık: Kurum bünyesinde bulunan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığını,
- c) Başkan: Telekomünikasyon İletişim Başkanı,
- ç) Bilgi: Verilerin anlam kazanmış biçimini,
- d) Erişim: Bir internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,
- e) Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri,
- f) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
- g) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,
- ğ) İnternet ortamında yapılan yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği verileri,
- h) İzleme: İnternet ortamındaki verilere etki etmeksizin bilgi ve verilerin takip edilmesini,

Start 8 I... Co... Wi... to... En... di... 2 M... 3 A... TR << >> 20:29

5651 No'lu Kanun: Engellemeler (N = 1115)

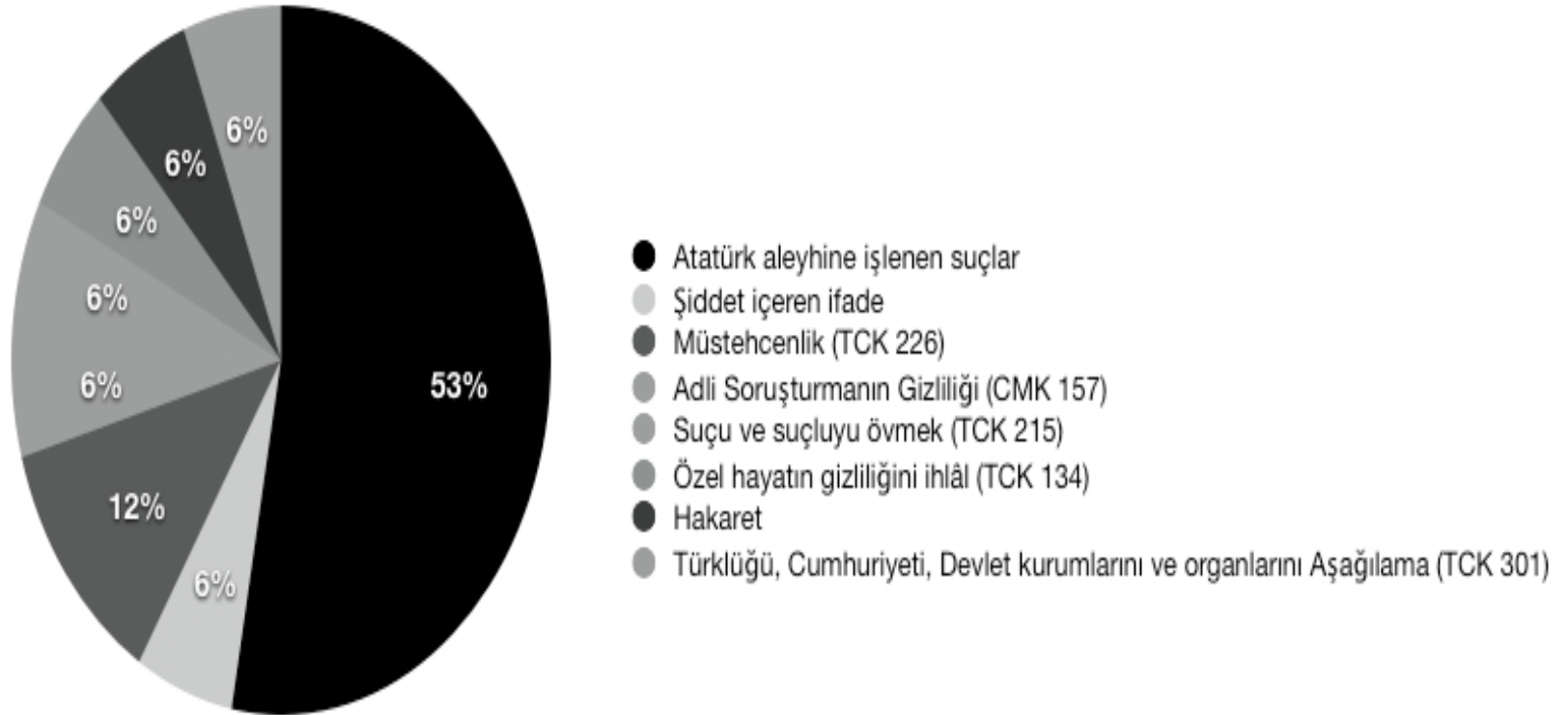

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 27

YouTube Erişim Engelleme Kararları

YouTube Erişim Engelleme Kararları: Mart 2007- Haziran 2008 (N = 111)

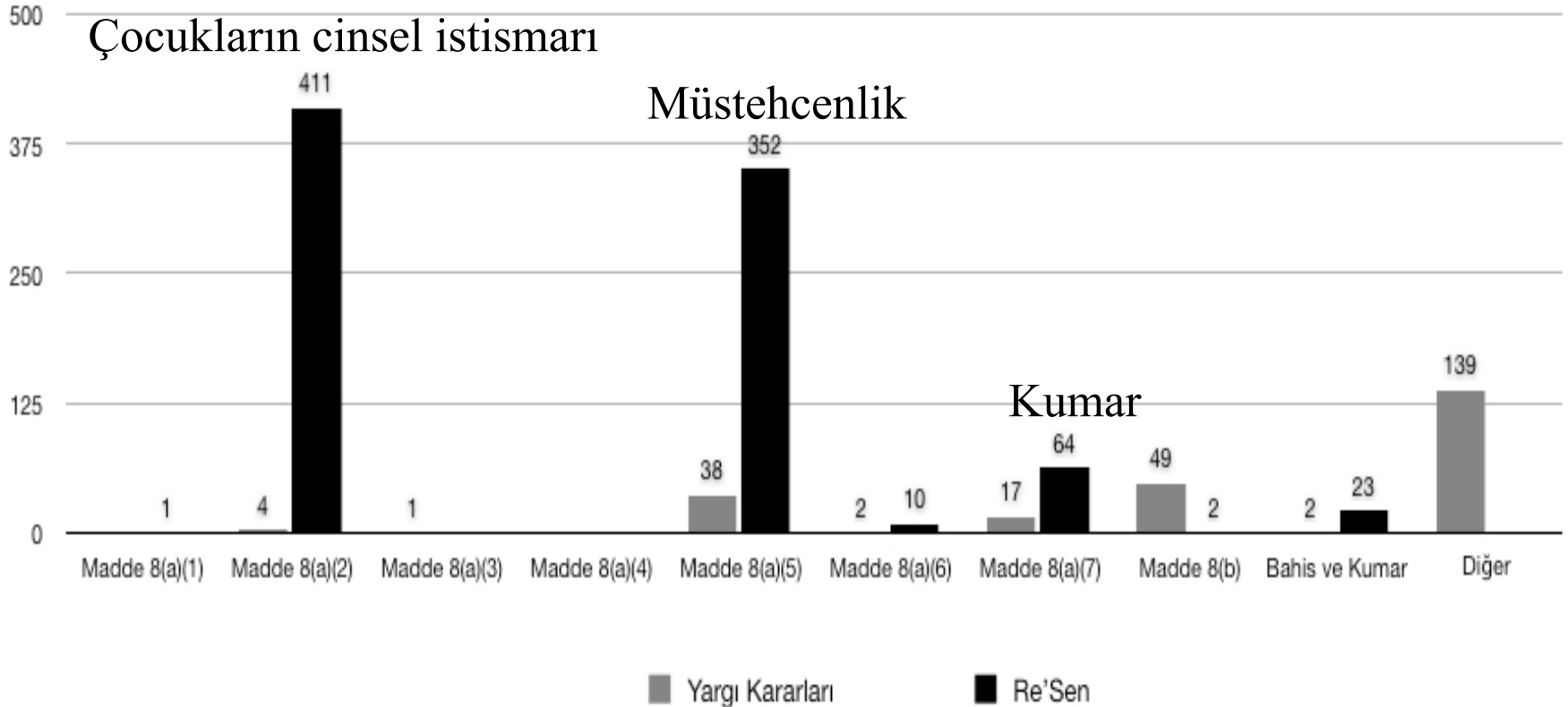

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 29

Erişim Engelleme Kararlarının Gerekçeleri

Türkiye'de Ekim 2008'e Kadar Verilen Erişim Engelleme Kararları

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 28

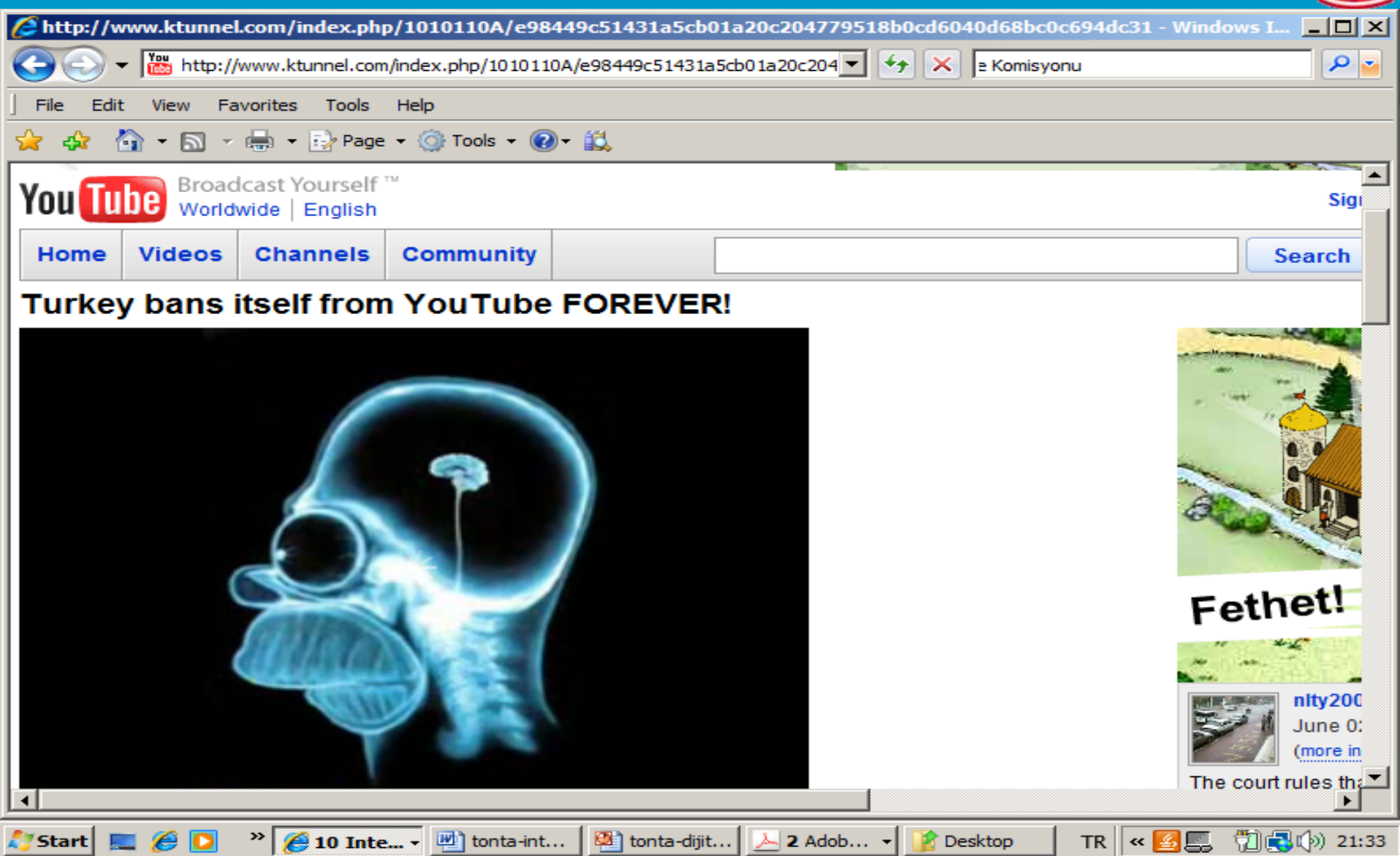
- “. . . 10. maddenin sınırları içinde, sadece lehte . . . 'haber' ve 'düşünceler' için değil, ama ayrıca Devletin veya nüfusun bir bölümünü inciten, şok eden, rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanır. Bunlar, onlarsız bir demokratik toplum olamayacak çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin gerekleridir.”

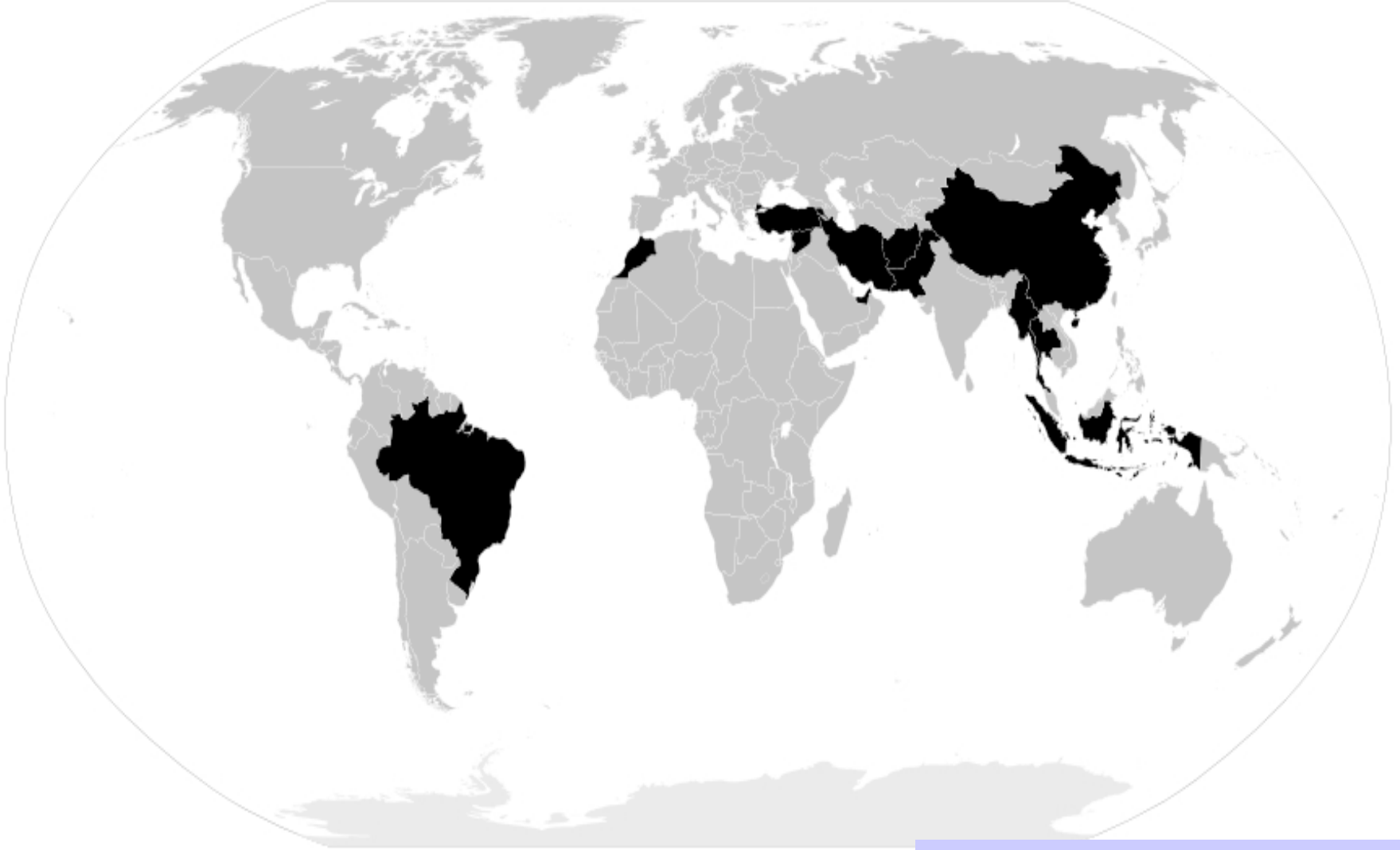
- “. . . devletler tarafından . . . özellikle İnternetin kullanımı üzerinde aşırı düzenleme getiren faaliyetler paternalisttir (pederşahi). Bu tip düzenlemeler, insanları kendi kendilerinden bile korumaya kalkışır ve bu nedenle bireyin değeri ve onuru ilkelerine doğası itibarıyla ters düşer.”

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 51

YouTube Yasağı Nasıl Algılanıyor?

YouTube'a Erişimi Engelleyen Ülkeler

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 92

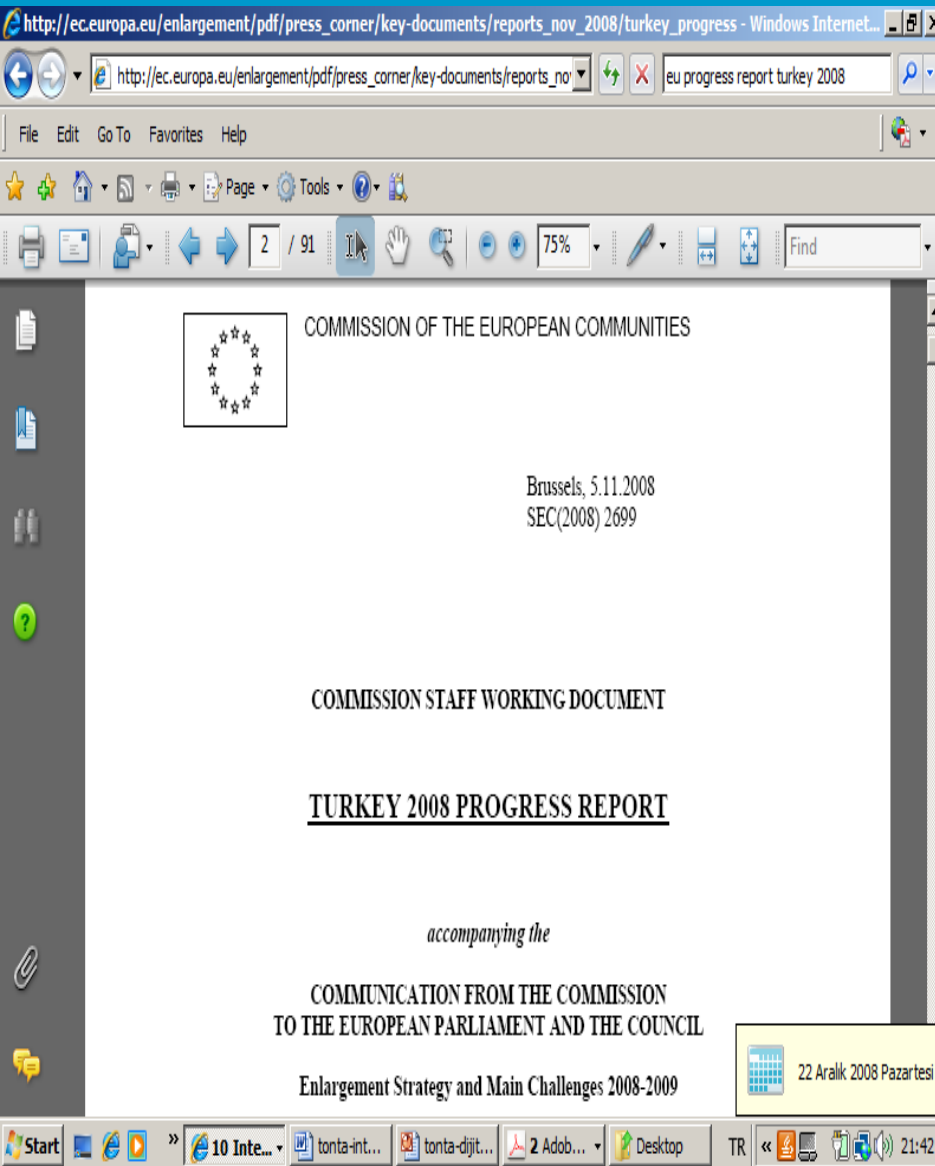
YouTube Yasağı Amacını Aştı!

“Ortada yasaların yorumlanmasından kaynaklanan yanlışlıklar da var. Bir içerik suç teşkil ediyorsa, örneğin Atatürk’ün kişiliğine hakaret veya çocuk pornografisi, bunları çıkarmak isterken bütün siteye bir kapatılma kararı veriliyor. Buna itiraz ediyorlar haklı olarak, ama takdir edersiniz ki bizim yargıçlarımızın, mahkemelerimizin henüz bilişimle ilgili bir uzmanlığı yok. Zaman içerisinde gelişecek ve böylece suçun kapsamıyla orantılı cezalar da verilecek.”

Ulaştırma Bakanı B. Yıldırım, 4 Aralık 2008, Milliyet

AB İlerleme Raporu, Kasım 2008

- Türkiye’de son dönemde internet sitelerinin sıklıkla ve **orantısız** şekilde yasaklanmasını "sorunlu" bulan AB raporu, popüler görüntü paylaşım sitesi Youtube’ın da birçok kez yasaklandığını gündeme getiriyor.
- Raporda, 1 Mayıs gösterilerinde ve Nevruz kutlamalarında güvenlik güçleri **orantısız** güç kullanmakla ya da şiddete başvurmakla suçlanıyor.

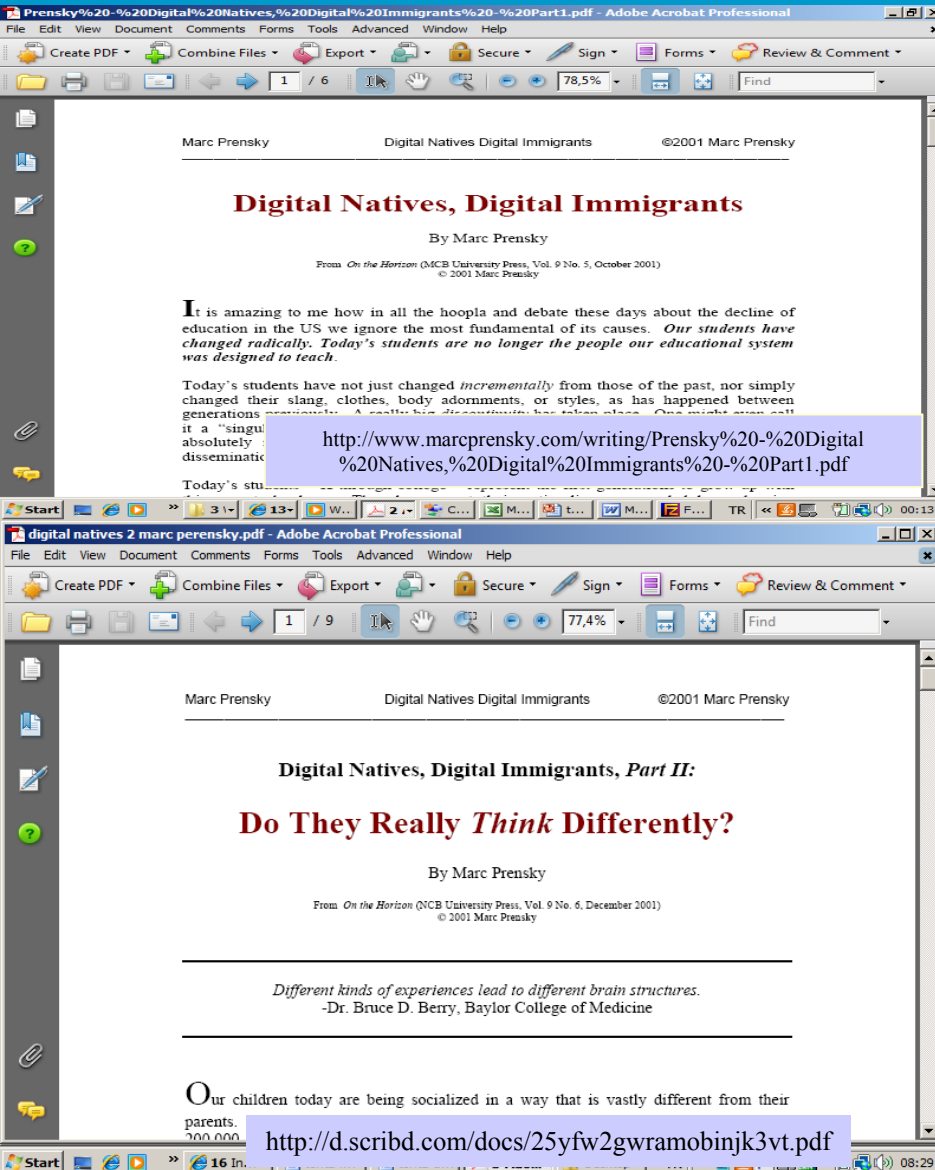
<http://www.abmerkezi.org.tr/haberler/haber6.php>

- “İnternet’in düzenlenmesi uluslararası insan hakları hukuku ilkelerine, özellikle ifade özgürlüğü ve haberleşmenin gizliliğine saygılı olmalıdır;
- “[hukuka aykırı ve zararlı içeriklerin] yol açtığı ilkesel sorunlar birbirlerinden köklü biçimde farklıdır ve bunlara çok farklı hukuki ve teknolojik cevaplar bulunması gerekir. Çocukların yetişkinler için olan pornografik içeriğe erişimiyle, yetişkinlerin çocuklar hakkındaki pornografiye erişimi gibi farklı konuları birbirine karıştırmak tehlikeli olur”.

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 94

Dijital Yerliler, Dijital Göçmenler

Different kinds of experiences lead to different brain structures.

-Dr. Bruce D. Berry, Baylor College of Medicine

“Children raised with the computer “think differently from the rest of us. They develop hypertext minds. They leap around. It’s as though their cognitive structures were parallel, not sequential.” . . . “Linear thought processes that dominate educational systems now can actually retard learning for brains developed through game and Web-surfing processes on the computer.”

JORGE CHAM © 2008

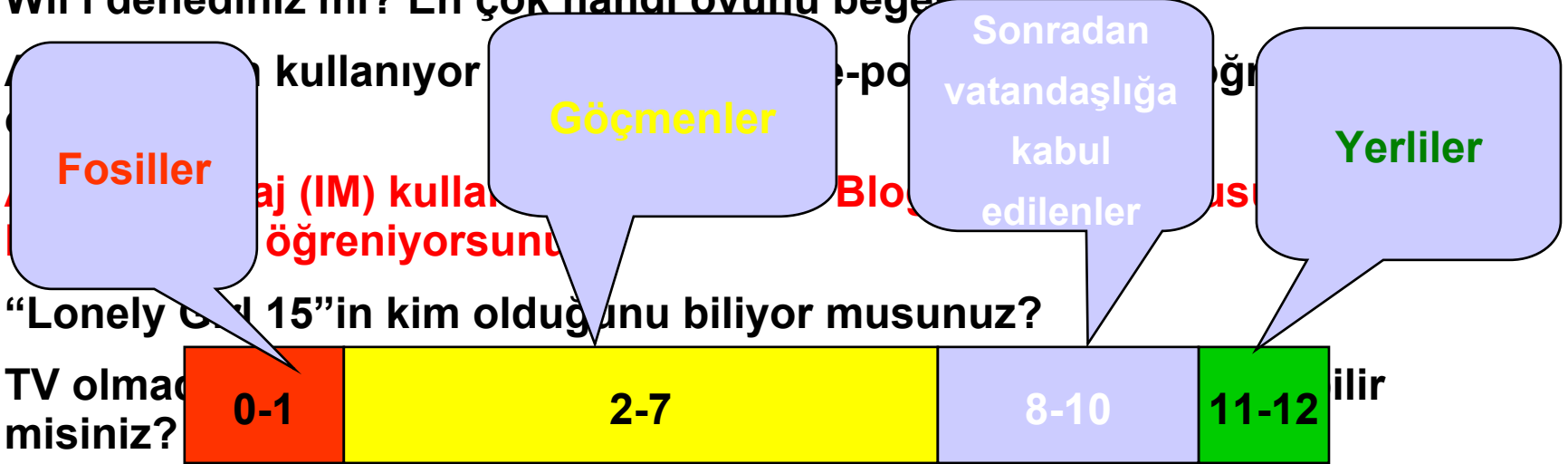

WWW.PHDCOMICS.COM

Dijital Vatandaşlık Testi

1. Bunu okuyabilir misiniz? “kdz n colleG? ms em? U2 cn lrn txtN”
2. **Ipod'unuz (çocuklarınız ya da torunlarınızın değil) var mı?**
3. **Wii'ı denediniz mi? En çok hangi oyunu beğendiniz?**
4. **... kullanıyor** **... e-po** **... ғы**
5. **... (IM) kullan** **... Blo** **... is**
6. **“Lonely Girl 15”in kim olduğunu biliyor musunuz?**
7. **TV olmad** **... misiniz?**
8. **Hiç Starbucks'ta WiFi kullandınız mı?**
9. **“Mashup” sitelerinin önemini biliyor musunuz? Mash Up yarışmasına katıldınız mı?**
10. **MID ne demektir?**
11. **Sharepoint mi yoksa Wiki mi daha fazla işbirliği olanağı sağlar? Aralarındaki fark nedir?**

Kaynak: Fred Stein, Digital Immigrants, Digital Natives and the Information Age

Askerlikte Dijital Göçmenler – Dijital Yerliler

Dijital göçmen-dijital yerli spektrumunda neredesiniz?

Dijital Göçmenler

**“Bağlantılı olma”yı varsayar ve gerektirir
İsteklere cevap verirler
Gezgin sosyal yazılım kullanırlar**

namde, wiki
veya blog'lar
hakkında
hiçbir fikri
yok

Web'i

Kablosuz
resim ve
TV

- Bilgiyi kişiselleştirmek için Mashup'ları kullanıyor;
- Uygulamalar için “Pipes”ı kullanıyor
- Web'i kişiselleştirmek için RSS kullanıyor

DY'ler niçin Sosyal Ağlardan hoşlanırlar?
DY'ler niçin Sosyal Bookmark'ları kullanırlar?

Tamamen bağlı.....

...tamamen dijital

...birden çok görevi y

...tamamen gezgin (veri, görüntü, ses)

...”Uzunçalar”/“plak” nedir bilmezler

Kablosuz
haritalı el
bilgisayarları

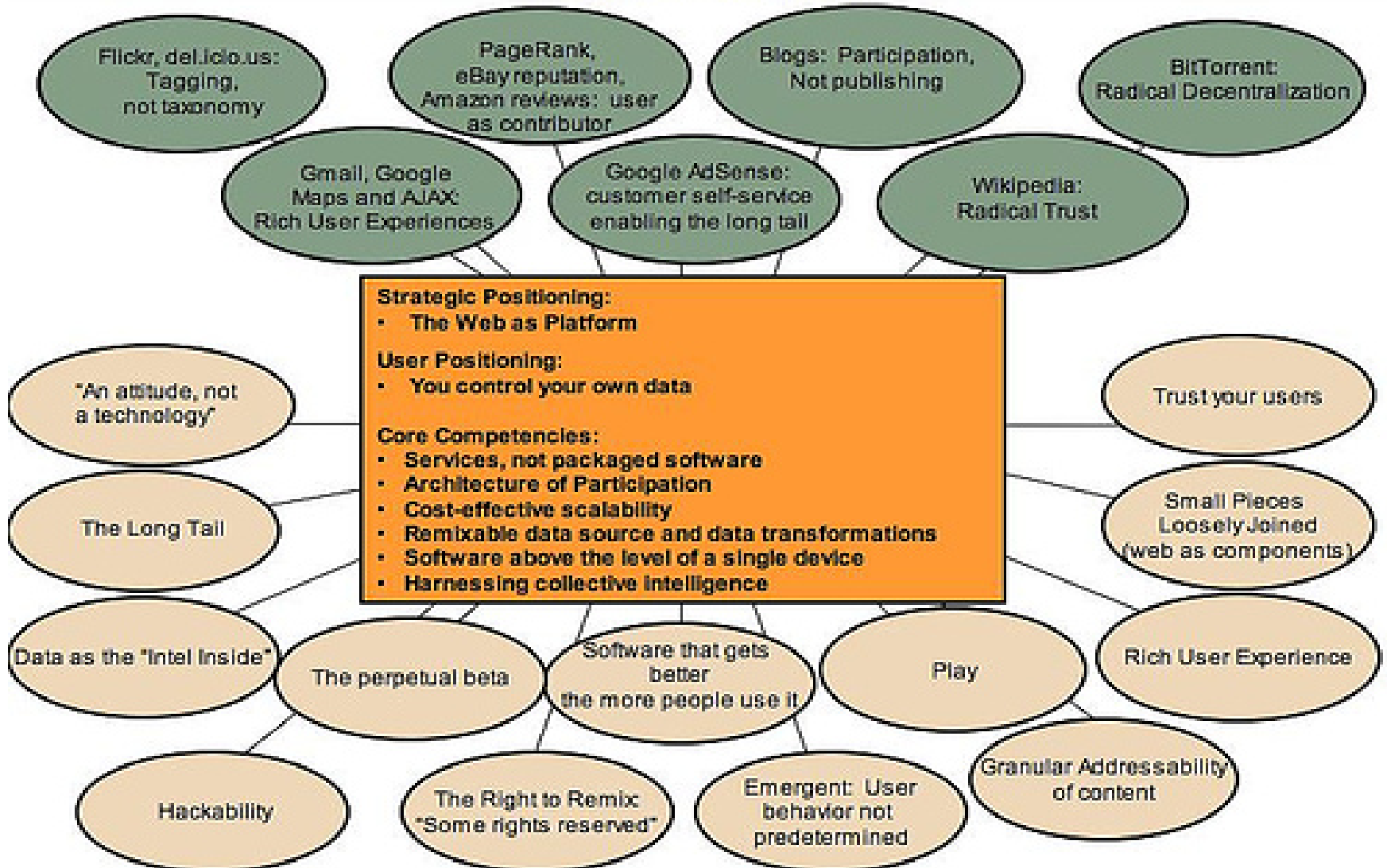
**Kablosuz
telefon**
bilgisayar
oluyor
(Eposta, Web
IM . Video vs)

Dijital Yerli

Bilgi Edinme Platformu Olarak Web

Web 2.0 Meme Map

Bilgi Edinme Platformu olarak Library 2.0

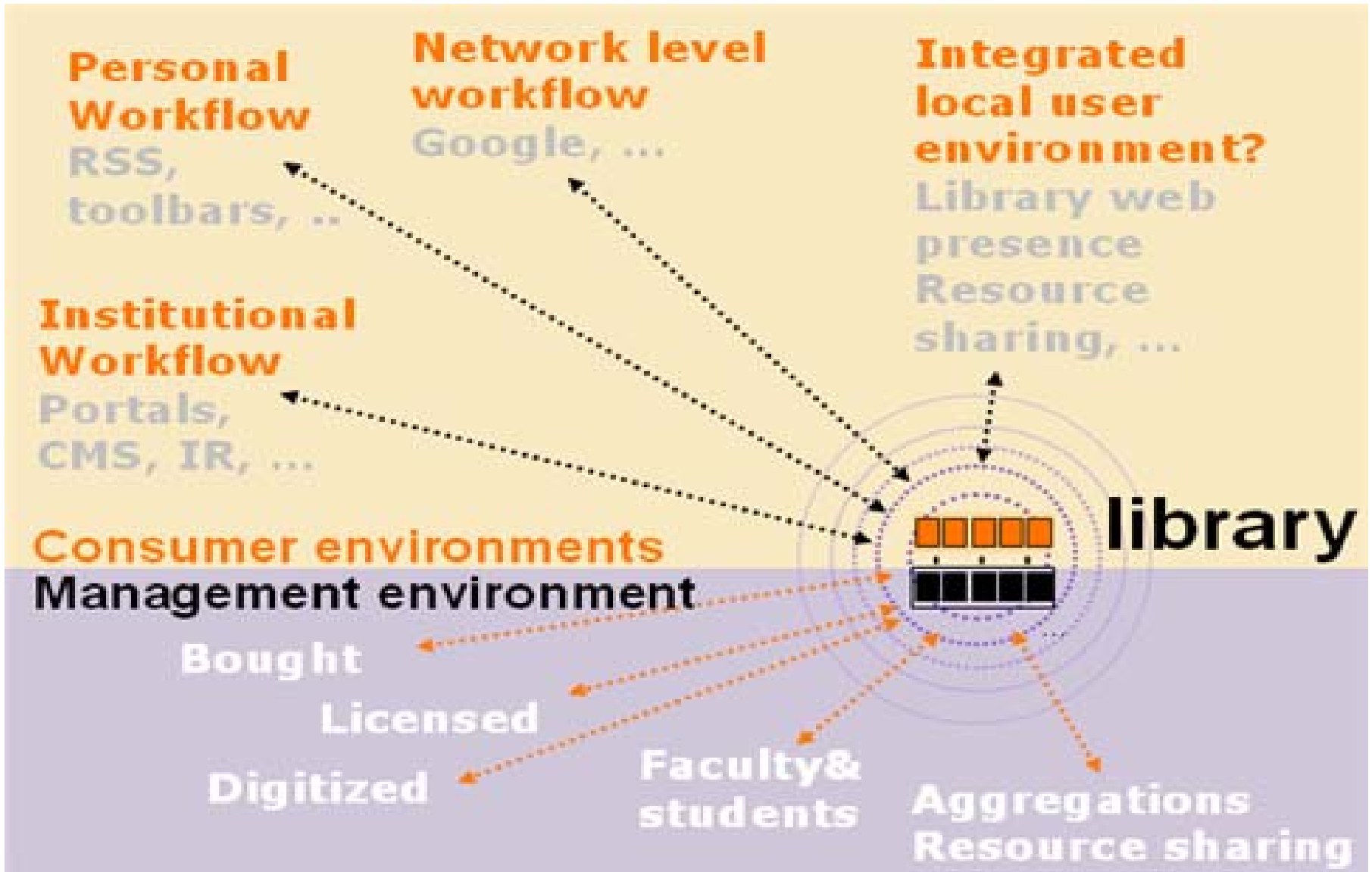

LIBRARY 2.0 MEME MAP

Kaynak: <http://www.flickr.com/photos/42538191@N00/113222147/>

Kullanıcı ve Kütüphane Çevreleri Birbirinin İçine Geçmiş

AquaBrowser, Chicago Üniversitesi Kütüphanesi Ön Ucu

Google

lens lib.uchicago.edu

don quixote Search

The University of Chicago LIBRARY

Discover

Results 1 - 25 of 1,177 for **don quixote**, sorted by: relevance - link to this result page

Your query: don quixote

Refine by Call Number Range

- A - General Works (6)
- B - Philosophy, Psychology, Religion (9)
- C - Auxiliary Sciences of History (1)
- D - History (General) and History of Europe (15)
- F - America: local history (9)
- G - Geography, Anthropology, Recreation (1)
- H - Social sciences (10)
- J - Political Science (1)
- K - Law in general, Comparative and uniform law, Jurisprudence (3)
- M - Music (27)
- N - Fine Arts (8)
- P - Language and literature (805)
- Q - Science (2)
- R - Medicine (4)
- T - Technology (3)
- U - Military science (General) (1)
- Z - Bibliography, Library Science, Information resources (general) (5)

1. **Don Quixote** : 6 Charakterstücke für Klavier zu zwei Händen = 6 character pieces for solo piano (1909) / Erich Wolfgang Korngold.
Korngold, Erich Wolfgang, 1897-1957.
Mainz ; New York : Schott, c1995.
Found: Don (9) Quixote (7) Quixotes (2)
Regenstein, Bookstacks M25.K85D67

2. **Don Quixote** [videorecording] : legacy of a classic / produced and directed by Mike Dibb.
Princeton, NJ : Films for the Humanities ; [s.l.] : distributed under license from BBC Worldwide Americas, Inc., 1998, c1995.

Author

- Cervantes Saavedra, Miguel de, 1547-1616 (258)
- Fielding, Henry, 1707-1754 (26)
- D'Urfey, Thomas, 1653-1723 (19)
- Purcell, Henry, 1659-1695 (15)
- Strauss, Richard, 1864-1949 (15)
- 1280 more...

Format

- Book (1097)
- Electronic resource (86)
- Microform (41)

Association
Translation
Discovery trail

Spelling variation
Thesaurus term

Music score

Videocassette

Konu etiketleri bulutu

Internet

Second Life

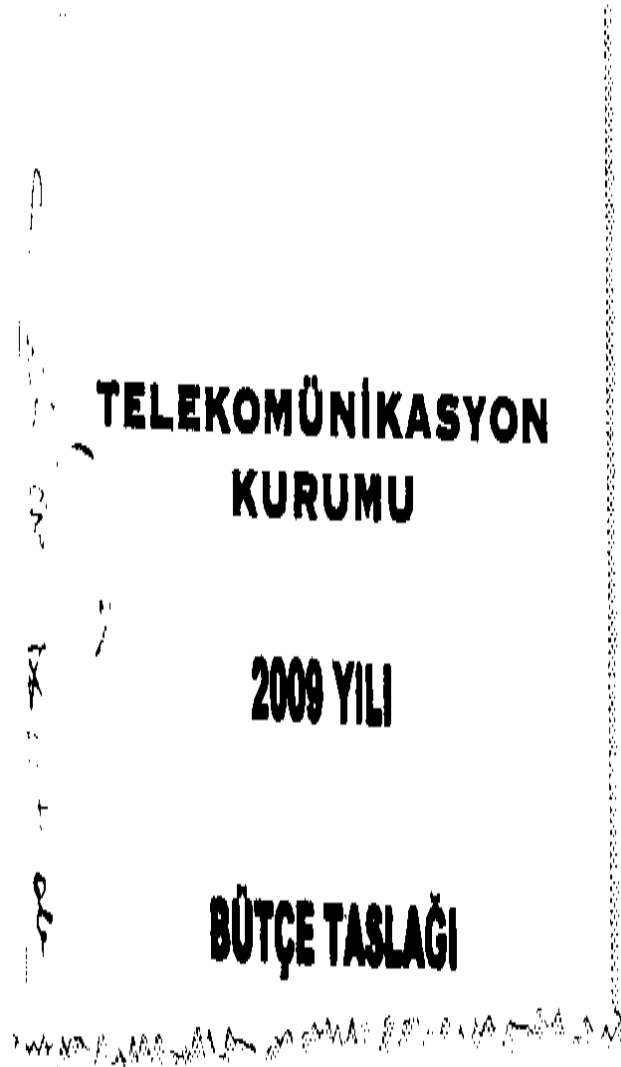

- 5651 sayılı “yürürlüğü ve uygulaması sansürle aynı kapiya çıkan” yasayı kim çıkardı?
- Dijital yerliler mi yoksa dijital göçmenler mi?

Kaynak: Akdeniz ve Altıparmak, 2008, s. 94

Telekomünikasyon İletişim Baskanlığının Görevleri

“ . . . 5651 sayılı internete sansür kanunu ile içerik sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlara içerik, yer ve erişim sağlayıcılar üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemek”

Kaynak: 20 Kasım 2008 tarihli gazeteler

MADDE 10 –

- (4) Kanunlarla verilen diğer yetki ve görevleri saklı kalmak kaydıyla, Başkanlığın bu Kanun kapsamındaki görev ve yetkileri şunlardır:
- b) **İnternet ortamında yapılan yayınların içeriklerini izleyerek**, bu Kanun kapsamına giren suçların işlendiğinin tespiti halinde, bu yayınlara erişimin engellenmesine yönelik olarak bu Kanunda öngörülen gerekli tedbirleri almak.

İçeriğin yayından çıkarılması ve cevap hakkı

MADDE 9 – (1) İçerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

- **MADDE 8 – (1)** İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:
 - a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;
 - 1) İntihara yönlendirme (madde 84),
 - 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra),
 - 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),
 - 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),
 - 5) Müstehcenlik (madde 226),
 - 6) Fuhuş (madde 227),
 - 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228),
 - suçları.
 - b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

Dijital Çağda Bilgi Edinme Özgürlüğü ve Sansür

Yaşar Tonta

Hacettepe Üniversitesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

tonta@hacettepe.edu.tr

yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/